

KARKONOSZE I GÓRY IZERSKIE

ŚNIEŻKA

KOŚCIÓŁ WANG

HALA IZERSKA

ZAMEK CHOJNIK

SZKLARSKA PORĘBA

Bezdroża

ERGO
HESTIA

Autorka przewodnika: Mariola Borecka

Redaktor prowadzący: Łukasz Karolewski

Redakcja: Anna Młynowska

Opieka techniczna: Katarzyna Leja

Projekt graficzny serii: Sabina Suchy

Projekt okładki: Ewa Jarocka; materiały graficzne zostały wykorzystane za zgodą Shutterstock.com

Opracowanie kartograficzne: Krzysztof Trojan

Źródło pochodzenia danych kartograficznych: OpenStreetMap.org

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz wydawca dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz wydawca nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Helion S.A.

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel.: 32 2309863

e-mail: redakcja@bezdroza.pl

księgarnia internetowa: <https://bezdroza.pl>

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

<https://bezdroza.pl/user/opinie/bektt2>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydanie II

ISBN: 978-83-289-0196-4

Copyright © Helion S.A., 2023

Kup książkę

Poleć książkę

Oceń książkę

Księgarnia internetowa

Lubie to!
Nasza społeczność

SPIIS TREŚCI

	ZDOBYĆ I POZNAJ	8
	trek	14
	KARKONOSZE I GÓRY IZERSKIE W PIGUŁCE	16
	KARKONOSZE I GÓRY IZERSKIE	18
	POCHODZENIE NAZW	19
	FIZJOGRAFIA	19
	OCHRONA PRZYRODY W KARKONOSZACH I GÓRACH IZERSKICH	35
	PRZYGOTOWANIE DO WYCIEZKI	37
	PLANOWANIE TRASY	37
	ODZIEŻ I EKWIPUNEK	38
	OZNACZENIA SZLAKÓW	40
	ZAGROŻENIA	42
	POMOC W GÓRACH	45
	OCHRONA PARKU NARODOWEGO	45
	TRASY TREKKINGOWE	47
	ZDOBYWAMY NAJWYŻSZY SZCZYT CZECH	49
	PRZESZKALNY STÓŁ DO ZAPOMNIANEJ OSADY	59
	KARKONOSKI KLASYK	69
	SZLAKIEM KARKONOSKICH SKAŁEK	81

5	WYPRAWA DO ŹRÓDEŁ ŁABY	91
6	DOOKOŁA SZKLARSKIEJ PORĘBY	103
7	SPACER NA ŻŁOTY WIDOK	111
8	PRZEZ ZAMEK CHOJNIK DO DOBREGO ŹRÓDŁA	119
9	POD SKALNE ŚCIANY KOTŁÓW	129
10	GRZBIETEM KARKONOSZY CZ. 1.	139
11	GRZBIETEM KARKONOSZY CZ. 2.	149
12	IZERSKIE <i>MUST SEE</i>	159
13	NA NAJWYŻSZY SZCZYT GÓR IZERSKICH	171
14	WIDOKOWO PRZEZ „IZERY”	179
15	NA HALĘ IZERSKĄ	187

TRASY DODATKOWE 195

	ŚCIEŻKA GEOTURYSTYCZNA WE WSCHODNICH KARKONOSZACH	196
	GŁÓWNYM SZLAKIEM SUDECKIM PRZEZ GÓRY IZERSKIE	197
	GŁÓWNYM SZLAKIEM SUDECKIM PRZEZ KARKONOSZE	199
	NA NAJWYŻSZY SZCZYT GRZBIETU LASOCKIEGO	200
	GRZBIETEM KAMIENICKIM GÓR IZERSKICH	201

travel 202

O REGIONIE 204

RYS HISTORYCZNY	204
ODKRYWANIE KARKONOSZY I GÓR IZERSKICH	207
SCHAFFGOTSCHOWIE	210
RIESENGBIRGSVEREIN	211
TRAGARZE LEKTYK	212

ATRAKCJE KARKONOSZY I GÓR IZERSKICH 213

1	KOWARY	214
2	KARPACZ	220
3	ŚNIEŻKA	229
4	MYŚLAKOWICE	230
5	ARBORETUM LEŚNEGO BANKU GENÓW KOSTRZYCA	232
6	DOLINA PAŁACÓW I OGRODÓW	233
7	JELENIA GÓRA	246
8	CIEPLICE ŚLĄSKIE-ZDRÓJ	250
9	PAŁAC SOBIESZÓW	252
10	ZAMEK CHOJNIK	253
11	BOROWY JAR	254
12	SIEDŁĘCIN	256
13	SOSNÓWKA	257
14	BOROWICE	258
15	PRZESIEKA	259
16	JAGNIĄTKÓW	263
17	MICHAŁOWICE	264
18	HUTA „JULIA” W PIECHOWICACH	265
19	SZKLARSKA PORĘBA	266
20	SZRENICA	274
21	HARRACHOV	276
22	ŚWIERADÓW-ZDRÓJ	278
23	KROBICA	285

INFORMACJE PRAKTYCZNE 286

INDEKS 295

KARKONOSZE I GÓRY IZERSKIE W PIGUŁCE

ZNAKOWANIE SZLAKÓW

● CZERWONY
szlak główny,
najciekawszy pod kątem
krajobrazów i przyrody

● NIEBIESKI
trasa dalekobieżna

● ZIELONY
krótki, najkrótsza droga
do charakterystycznych
miejsc regionu

● ŻÓŁTY
krótki szlak łącznikowy

● CZARNY
krótka droga dojściowa

SŁUŻBY RATUNKOWE

**GÓRSKIE OCHOTNICZE
POGOTOWIE RATUNKOWE**
Grupa Karkonoska
telefon alarmowy:
601 100 300 lub 985
<http://gopr.org>

NAJWYŻSZE SZCZYTÓW

- **KARKONOSZE**
Śnieżka (1603 m n.p.m.)
Lučňí hora (1555 m n.p.m.)
Studniční hora (1554 m n.p.m.)
Wielki Szyszak (1509 m n.p.m.)
Smołgornia (1489 m n.p.m.)
- **GÓRY IZERSKIE**
Wysoka Kopa (1126 m n.p.m.)
Smrek (1124 m n.p.m.)
Izera (1122 m n.p.m.)

INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA

- hotele
- pensjonaty
- schroniska górskie
- kempingi
- biwakowanie na dziko
- wiaty turystyczne
- bufety górskie

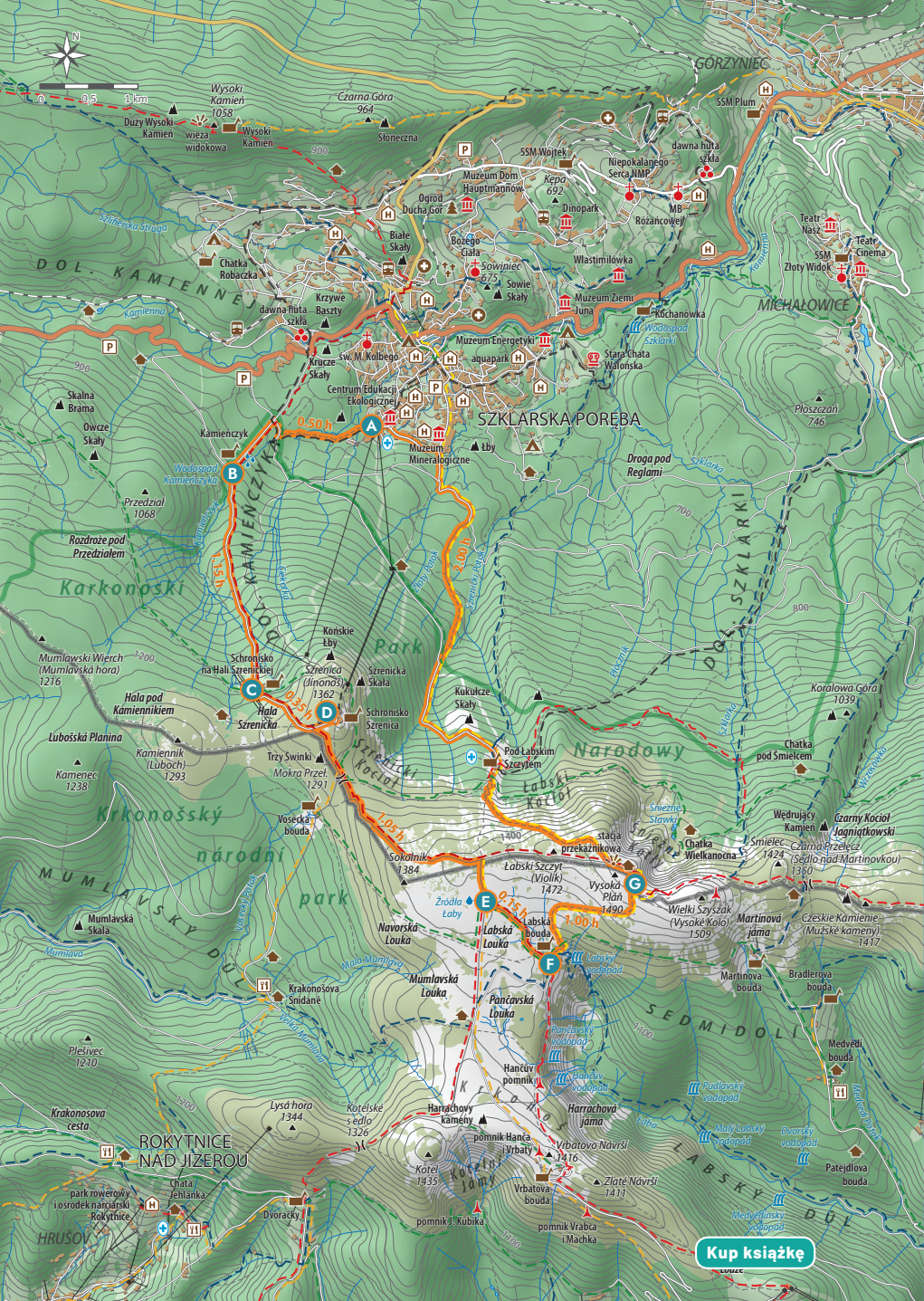
OCHRONA PRZYRODY

KARKONOSKI PARK NARODOWY
<https://kpnmab.pl>

PASMA GÓRSKIE SUDETÓW

5

WYPRAWA DO ŹRÓDEŁ ŁABY

A

SZKLARSKA PORĘBA

PĘTLA

7 h

B

WODOSPAD KAMIEŃCZYKA

18,7 km

ŚREDNIA

C

HALA SZRENICKA

974 m [974 m]

D

SZRENICA

E

ŹRÓDŁA ŁABY

F

LUBSKA BOUDA

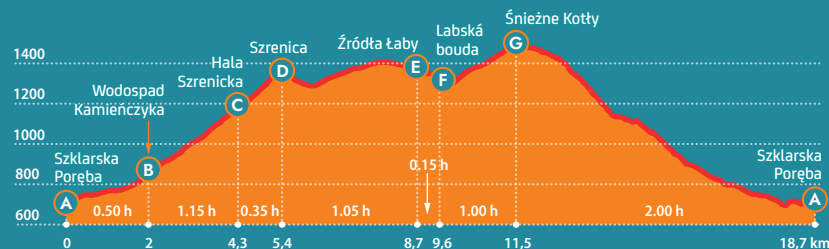
G

ŚNIEŻNE KOTŁY

A

SZKLARSKA PORĘBA

Widokowa trasa obejmująca odcinki po obu stronach granicy. Prowadzi przez Szrenicę i źródła Łaby, daje możliwość wypoczynku w czeskim schronisku. Na początku wędrowki dość spore podejście, wymagające przynajmniej średniej kondycji. Na wierzchni zróżnicowana: częściowo brukowane drogi, częściowo piaszczysto-kamieniste górskie ścieżki.

Kup książkę

Poleć książkę

Trasa rozpoczyna się w **A Szklarskiej Porębie** przy dolnej stacji wyciągu na Szrenicę. Tuż obok znajduje się **Karkonoskie Centrum Edukacji Ekologicznej** (zob. s. 268) – wizyta w nim jest dobrym merytorycznym przygotowaniem do wędrówki w góry.

Szlak czarny prowadzi stąd do Rozdroża pod Kamieńczykiem, gdzie należy wybrać znaki szlaku czerwonego, prowadzące do **B wodospadu Kamieńczyka** (zob. s. 273, wstęp płatny). Nad wodospadem znajduje się schronisko „Kamieńczyk”. Pierwsze schronisko, „Zackelfallbaude”, powstało tu jeszcze w latach 80. XIX w., ale w 1984 r. spłonęło – dziś na tym miejscu widoczna jest tylko kamienna podmurówka ze schodkami. W latach 90. wybudowano

obok pierwsze po wojnie postawione od podstaw w polskich górach prywatne schronisko. Przy schronisku znajduje się szałas, w którym można upiec na ognisku kupione na miejscu kiełbaski czy szaszłyki lub skorzystać z innych propozycji bufetowych.

Niezależnie od uiszczenia opłaty za udostępnianie wodospadu Kamieńczyka należy w kasie przy szlaku kupić bilet wstępu do Karkonoskiego Parku Narodowego. Przez najbliższe 3 km, aż do Granicznej Łąki pod Szrenicą, należy podążać za znakami szlaku czerwonego. Prowadzi on szeroką brukowaną drogą, na dystansie najbliższych 2 km pokonamy ponad 300 m przewyższenia. Przy szlaku znajdują się tablice ścieżki przyrodniczej.

Trasa z Hali Szrenickiej do Szklarskiej Poręby była od lat 70. XIX w. popularnym miejscem zjazdów sań rogatych (zob. s. 61), a później lekkich sanek. Po serii nieszczęśliwych wypadków z udziałem pieszych na przełomie XIX i XX w. na pewien czas zakazano używania tej drogi do zjazdów, a w okolicy wybudowano tory saneczkowe. Od 1908 r. ponownie umożliwiono zjazdy na sankach dwutorową, bezkolizyjną trasą ze Szrenicy przez Halę Szrenicką, obok wodospadu Kamieńczyka, do Marysina. W 1922 r. rozegrano tu pierwsze saneczkarskie mistrzostwa Niemiec, które wygrał Gustav Tietz, mieszkaniec Szklarskiej Poręby. Trasę o długości 2700 m pokonał w czasie 3 min i 55 sek.

Na stokach rozciągającej się z prawej strony góry Przedział (1063 m n.p.m.) w latach 20. XX w. wybudowano natomiast nowoczesny tor bobsjelowy, kończący się poniżej wodospadu. Długość toru wynosiła 2,1 km, na trasie było siedem zakrętów z podniesionymi ścianami, m.in. podwójny „S-skret”, pierwszy tego typu w Europie: zakręt górny miał promień 12, a dolny 11 m. Ze względów bezpieczeństwa na każdym z zakrętów znajdowało się stanowisko obserwacyjne wyposażone w telefon. 1,2-kilometrowy wyciąg elektryczny co dwie minuty wciągał do góry bobsleje wraz załogą. Po II wojnie światowej tor nie był wykorzystywany i popadał w ruinę, a w latach 50. i 60. prowadziła nim narciostada „Filutek”. Dziś pozostałości toru można jeszcze odnaleźć w terenie.

Będąc na wysokości około 1000 m n.p.m., warto się odwrócić, by zobaczyć pozostający za plecami Wysoki Kamień (1058 m n.p.m.; zob. s. 175), szczyt leżący w Grzbiecie Wysokim Gór Izerskich.

Szlak doprowadza na **C Halę Szrenicką**, położoną na wysokości 1150–1280 m

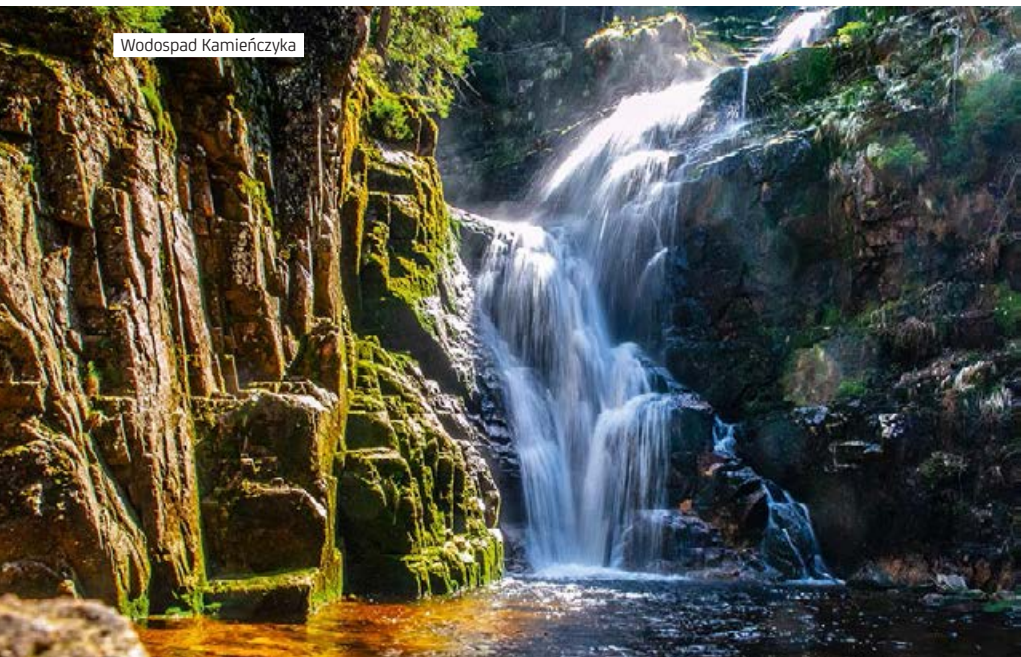
n.p.m. Wysokość i północna ekspozycja powodują, że na stosunkowo słabo nachylnym stoku śnieg zalega długo, dzięki czemu miejsce stało się popularne wśród miłośników sportów zimowych. W 1905 r. wybudowano tu pierwszą w Karkonoszach skocznnię narciarską, zjeżdżano stąd na sankach, a po II wojnie światowej powstały tu wyciągi narciarskie.

Historia budynku **schroniska na Hali Szrenickiej** sięga roku 1786, kiedy rodzina Hallmanów, prowadząca pobliską budę – dzisiejsze schronisko pod Łąbskim Szczytem („Schlesische Baude”, czyli „Śląska Buda”, zob. 131) – otrzymała zgodę na budowę kolejnego obiektu na terenach należących do rodziny Schaffgotsch. Miejsce nazwano „Neue Schlesische Baude” („Nowa Śląska Buda”) i początkowo było budą pasterską. Na przełomie XVIII i XIX w. w obiekcie zaczęli nocować pierwsi goście, a w latach 30. XIX w. postawiono obok specjalny budynek dla turystów. Kiedy w 1868 r. została tu doprowadzona nowa droga, schronisko stało się jednym z najbardziej popularnych w zachodnich Karkonoszach. W 1895 r. postawiono kolejny

WYCIĄG NA SZRENICĘ

Wyciąg na Szrenicę jest częścią kompleksu Ski Arena Szrenica, który obejmuje zarówno krzeselkowe koleje linowe, jak i wyciągi narciarskie. Wyciąg jest dwuosobowy: wwozi turystów i narciarzy z wysokości 710 m n.p.m. na 1310 m n.p.m., przesiadka następuje na wysokości 880 m n.p.m. Uruchomiony w 1962 r. wyciąg początkowo miał krzeselka 1-osobowe, w latach 90. przebudowano go na 2-osobowy.

Wodospad Kamieńczyka

Trzy Świnki

budynek, który po przebudowach połączono ze starym skrzydłem krytym gankiem nad biegnącą pod nim drogą. W czasach swojej świetności był to luksusowy górski hotel z otwartym basenem kąpielowym. Po II wojnie światowej schronisko uruchomiono jako jedno z pierwszych w polskich Karkonoszach.

Ze schroniska należy iść szlakiem czerwonym pod górę, a następnie czarnym skierować się na szczyt **D Szrenicy** (1362 m n.p.m.; zob. s. 274). Sprzed schroniska rozciąga się piękna panorama polskich i czeskich grzbietów Gór Izerskich w kierunku zachodnim i północno-zachodnim, przy dobrej pogodzie widoczny jest także Ještěd (1012 m n.p.m.) z charakterystyczną wieżą na szczycie, a na lewo od niego wzniesienia Średniogórza Czeskiego. Na północ od Gór Izerskich rozciąga się Pogórze Izerskie, a bardziej na wschód – Kotlina Jeleniogórska, zamknięta od północy grzbietem Gór Kaczawskich. Za charakterystycznymi stożkami Sokolika i Krzyżnej Góry wnoszą się Rudawy Janowickie z najwyższym Skalnikiem (945 m n.p.m.). Przy dobrej pogodzie na ostatnim planie można zobaczyć Ślężę, a na prawo od niej – Góry Wałbrzyskie. Natomiast bezpośrednio od Szrenicy odchodzi na wschód wyraźnie widoczny grzbiet Karkonoszy, a na północ od niego – pasmo wzniesień Pogórze Karkonoskiego.

Na pokrywach skalnych Szrenicy występują liczne porosty, najbardziej charakterystyczne są zielonkawe porosty z rodzaju wzorców: wzorzec geograficzny i wzorzec alpejski. Dzięki dużej wilgotności – częstym opadom i występowaniu mgły – mogą one żyć bezpośrednio na powierzchni skały. Nie mają zdolności magazynowania wody ani stałego pobierania jej z podłoża, dlatego długa ekspozycja na słońcu powoduje ich

CZŁOWIEK A ROŚLINNOŚĆ

Gatunki synantropijne to takie, których obecność związana jest z bytnością człowieka. Nazwa pochodzi z połączenia greckich słów *syn* – „z”, „razem” i *anthropos* – „człowiek”. Hala Szrenicka powstała wskutek wyrębu lasu i została przez człowieka zasiedlona, a co za tym idzie gleba wokół została użyźniona. Występująca tu roślinność nie jest wyłącznie naturalna, do gatunków synantropijnych należy m.in. rosnący przy szlaku szczaw alpejski.

wysuszenie. W Karkonoszach rozpoznano blisko 400 gatunków porostów.

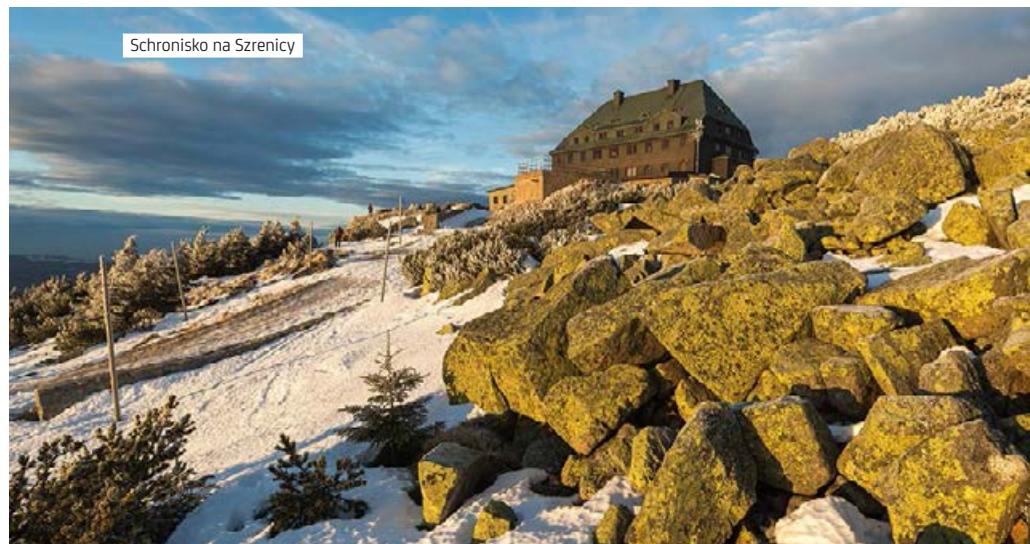
Ze Szrenicy należy wrócić do szlaku czerwonego i skierować się na południowy wschód, w kierunku widocznej w pobliżu grupy skalnej. To **Trzy Świnki**, których wyso-

kość wynosi odpowiednio ok. 8, 5, 2,5 m i maleje ku północy. Południowa skałka znajduje się już po czeskiej stronie – stulepek graniczny znajduje się tuż obok.

Szlak schodzi do **Mokrej Przełęczy** – to wyraźne obniżenie grzbietu jest ważnym punktem migracyjnym ptaków, dlatego nazywane jest „Ptasimi Wrotami”. Mimo że Karkonosze są stosunkowo niskie, wiele ptaków nie radzi sobie z przekraczaniem ich grzbietu i wybiera miejsca niżej położone. Przeloty są bardzo efektowne, bo ptaki pokonują przełęcz kilka metrów nad ziemią – lecąc wyżej, często są znoszone przez wiatr i muszą podejmować kolejną próbę pokonania przełęczy. Jednak nie zawsze się to udaje i na wierzchołach Karkonoszy znajduje się czasem martwe lub wycieńczone ptaki, którym nie udało się pokonać górskiej przeszkody. Prowadzone tu badania ornitologiczne wykazują czasem przelot ponad

5

WYPRAWA DO ŹRÓDEŁ ŁĄBY

Schronisko na Szrenicy

NIEME ZNAKI

Po czeskiej stronie Karkonoszy można spotkać się ze szczególnym sposobem oznaczania szlaków. Są to duże, wycięte z blachy symbole, pomalowane na czerwono i umieszczone wysoko nad ziemią, aby były widoczne również w okresie zimowym. Ich wielkość i kształt miały gwarantować, że będą widoczne nawet pokryte warstwą sadzi. Nazywane są „niemymi znakami”, a ich powstanie sięga 1923 r., kiedy czeski artysta Kamil Vladislav Muttich pasjonujący się narciarstwem założył stowarzyszenie narciarskie „Himalaja”. Podczas wędrówek zimowych zauważył, że tradycyjne znakowanie często jest niewidoczne. Muttich stworzył więc znaki, które miały być czytelne w różnych warunkach. Każde z charakterystycznych karkonoskich miejsc (np. szczytów czy schronisk) ma swój własny symbol, a strzałka przy znaku wskazuje kierunek do tego obiektu. Nieme znaki nie prowadzą konkretnymi szlakami, ale wskazują cel i kierunek. Łącznie stworzono ich prawie 30. W 2010 r. zostały uznane za oficjalne znakowanie.

10 000 migrujących ptaków w czasie jedynie 4 godz., rekordem w ciągu jednego dnia obserwacyjnego było 17 940 naliczonych osobników. Dlatego Mokra Przełęcz wybierana jest na obserwację oraz obrączkowanie migrujących ptaków. Szczególnie intensywnie zaznacza się tu jesienny przelot ptaków migrujących na zimę na południe. Najlepszym czasem do obserwacji jest okres od końca września do połowy października – wówczas migruje najwięcej ptaków, a najintensywniejsze przeloty można obserwować wczesnym rankiem

Twarożnik i schronisko na Szrenicy

i przy wyższej pogodzie. W zależności od terminu można tu spotkać różne gatunki, należą do nich: zięba, bogatka, świergotek łąkowy, pliszka żółta i pliszka siwa, skowronek i wiele innych.

Szlak prowadzi pod górę obok skałki **Twarożnik** (zob. s. 141), a około 1,6 km za nią odchodzi w prawo szlak żółty – należy nim podążać, aby po kilku minutach dojść do **Źródła Łaby**. Jest to symboliczne miejsce, bo faktyczne źródła rzeki znajdują się na łące powyżej. Wody Łaby są tu ujęte cembrowiną, a na pobliskim murku

znajdują się herby miast, przez które przepływa ta długa na 1165 km rzeka.

Niegdyś miejsce to owiane było tajemnicą – tu swoje początki miały legendy o Duchu Gór, a cały teren powyżej czeskiej miejscowości Vrchlabí uważano za źródła Łaby. W 1684 r. dokonano poświęcenia źródła – miało to być potwierdzeniem przynależności tego terenu do rodziny Harrachów, ale też sposobem na wypędzenie złych mocy. Różne są wersje pochodzenia nazwy rzeki. W języku zamieszkujących jej dorzecze Celtów słowo *elb* oznaczało rzekę,

PROGRAM PARTNERSKI

— GRUPY HELION —

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

Kup książkę

GRUPA
Helion

trek&travel to przewodnik, dzięki któremu poznasz najpiękniejsze górskie trasy oraz odkryjesz najciekawsze atrakcje regionu. Mapy, profile wysokości, panoramy i szczegółowe informacje pomogą odpowiednio przygotować się do wędrowki, a bogate opisy krajoznawcze oraz propozycje miejsc wartych odwiedzenia przybliżą historię, kulturę i zabytki odwiedzanego obszaru. Niezależnie od tego, czy planujesz samotną wyprawę, czy wakacje z dziećmi, w przewodniku **trek&travel** znajdziesz wszystko, co potrzeba, aby wyjazd w góry był udany i pełen atrakcji.

Wędrowka do imponujących Śnieżnych Kottów, wycieczka do szumiących wodospadów Szklarskiej Poręby, wjazd kolejką na Stóg Izerski i wspinaczka na Królową Sudetów – Śnieżkę. Odwiedziny w kultowych schroniskach: Samotni i Chatce Górzystów. Wspaniały gwiazdny spektakl w Izerskim Parku Ciemnego Nieba. Rejon Karkonoszy i Gór Izerskich to także ciekawe zabytki przybliżające historię tych terenów: malownicze ruiny zamku Chojnik, eleganckie pałace Kotliny Jeleniogórskiej, oryginalny kościół Wang czy tajemnicze kopalnie uranu w Kowarach.

Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>

Bezdroża

Sprawdź najnowsze promocje:
• <http://bezdroza.pl/promocje>
Przewodniki najchętniej czytane:
• <http://bezdroza.pl/bestsellery>
Zamów informator podróżniczy:
• <http://bezdroza.pl/newsletter>

ebook dostępny na:

ebookpoint

ISBN 978-83-289-0196-4

9

788328 901964

59,00 zł